

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

«Στο τοκοφόρο κεφάλαιο η σχέση του κεφαλαίου φθάνει την πιο εξωτερική και την πιο φετιχιστική μορφή της»
Καρλ Μαρξ

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Επανάληψη βασικών σημείων Μαρξιστικής Πολιτικής Οικονομίας Ι.
2. Από τις αξίες στις τιμές παραγωγής. Ζητήματα θεωρητικής και εμπειρικής συζήτησης.
3. Η μαρξική θεωρία για τον ανταγωνισμό και η σχετική μαρξιστική συζήτηση.
4. Η συσσώρευση, η κύκλωση και η περιστροφή του κεφαλαίου.
5. Το εμπορικό και το τραπεζικό κεφάλαιο.
6. Η συζήτηση γύρω από την παραγωγική και τη μη παραγωγική εργασία. Μαρξικές κατηγορίες και Εθνικοί Λογαριασμοί.
7. Η αναπαραγωγή του συνολικού κοινωνικού κεφαλαίου.
8. Ο νόμος της Πτωτικής Τάσης του Ποσοστού Κέρδους και η σχετική συζήτηση.
9. Η μαρξιστική συζήτηση γύρω από τα αίτια της καπιταλιστικής κρίσης.
10. Ο καθαρός κοινωνικός μισθός στην Ελλάδα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Για εμπορικό κεφάλαιο:

- Κ. Μαρξ, *Το Κεφάλαιο*, τόμ. ΙΙΙ, Σύγχρονη Εποχή:

Κεφ. 16 (σελ. 338-355),
Κεφ. 17 (σελ. 356-382),
Κεφ. 18 (σελ 383-398),
Κεφ. 20 (σελ 409 – 426).

Για πιστωτικό κεφάλαιο:

- Κ. Μαρξ, *Το Κεφάλαιο*, τόμ. ΙΙΙ, Σύγχρονη Εποχή:

Κεφ. 19 σελ. 399-408,
Κεφ. 21 (σελ. 427-451),
Κεφ. 23 (σελ. 467-492),
Κεφ. 25 (σελ. 504-509),
Κεφ. 27 (σελ 549-557),
Κεφ 29 (σελ 585-599).

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ποιος ήταν ο χαρακτήρας του εμπορίου και του δανεισμού χρήματος προκαπιταλιστικά;
2. Ποιος είναι ο χαρακτήρας του εμπορίου και της πίστης στον καπιταλισμό;
3. Ποιος είναι ο ρόλος του εμπορικού κεφαλαίου και πως προκύπτει το εμπορικό κέρδος;
4. Ποιος είναι ο ρόλος του πιστωτικού κεφαλαίου και πώς προκύπτει το τραπεζικό κέρδος;

-
1. Ποιος ήταν ο χαρακτήρας του εμπορίου και του δανεισμού χρήματος προκαπιταλιστικά;

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ Η ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑ ΠΡΟΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΑ...

Το εμπόριο και η τοκογλυφία προηγήθηκαν του βιομηχανικού κεφαλαίου:

α) Εμπόριο

- Εμπόριο στον αρχαίο κόσμο.
- Δρόμος του μεταξιού στον Μεσαίωνα.

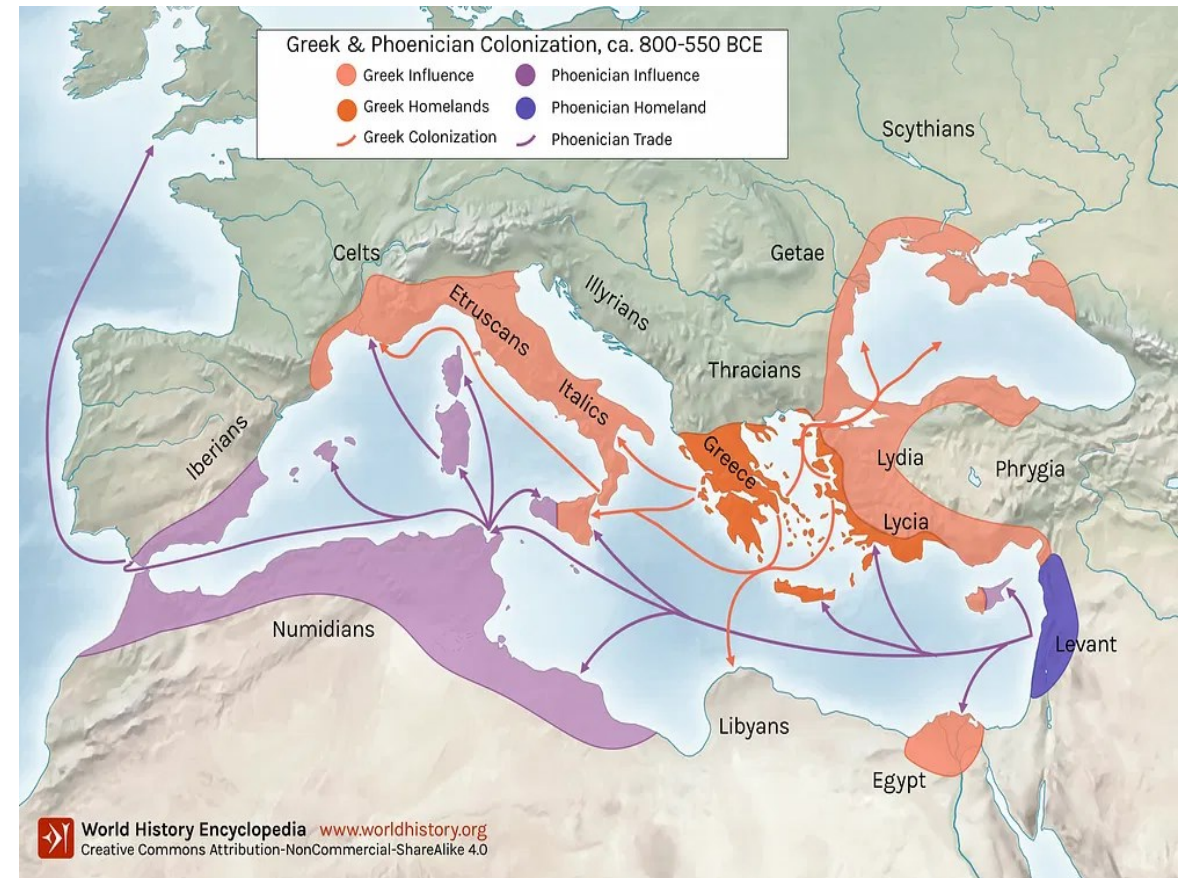
β) Τοκογλυφία

- Σεισάχθεια (νομοθετική ρύθμιση χρεών από τον Σόλωνα στην Αρχαία Αθήνα)
- Σάιλοκ (ο τοκογλύφος στο έργο του Σαίξπηρ «Ο έμπορος της Βενετίας»)

ΜΙΝΩΙΚΟ, ΦΟΙΝΙΚΙΚΟ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

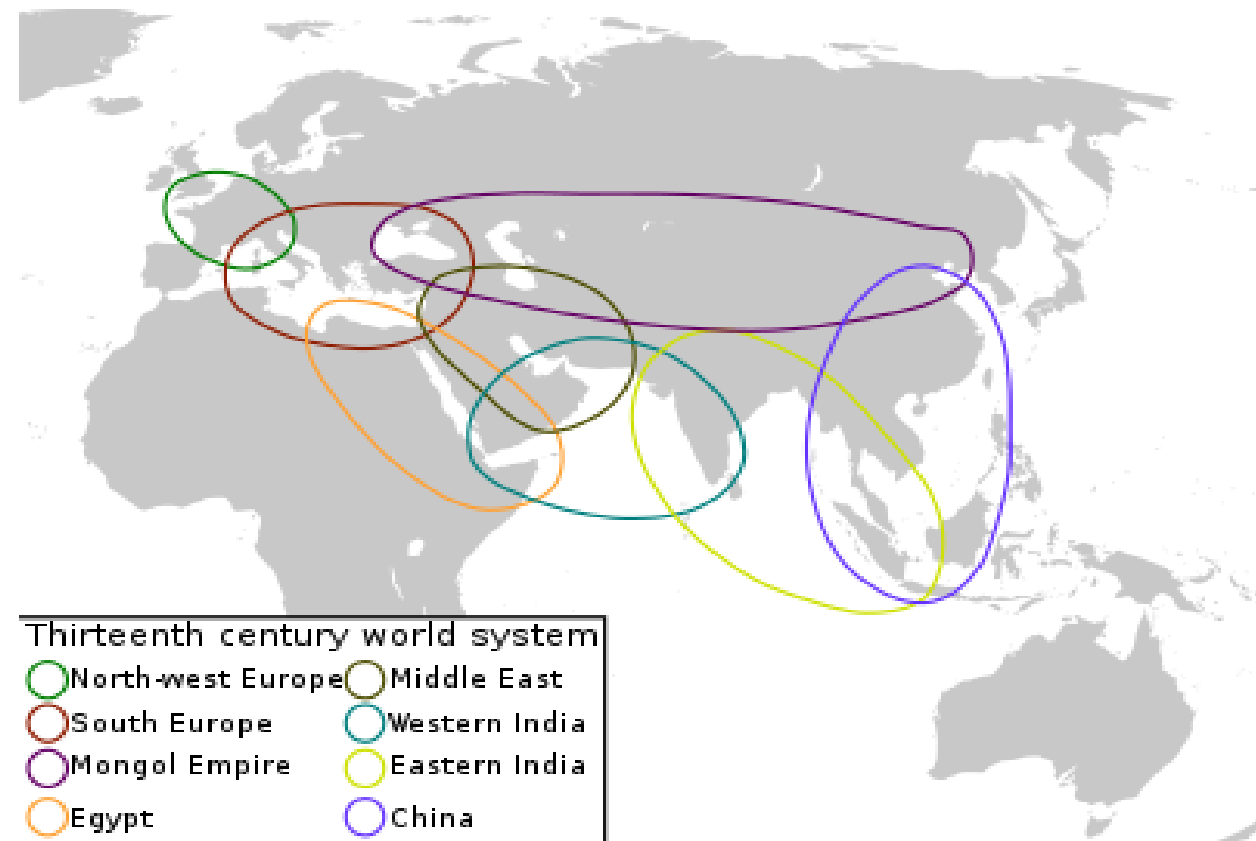

<https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9509>

Worldhistory.org

ΠΡΙΝ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

Πηγή: Λήμμα Wikipedia: Globalisation

Η «ΣΕΙΣΑΧΘΙΑ» ΚΑΙ Ο ΣΑΪΛΟΚ

«Σεισάχθεια» του Σόλωνα (7^{ος}-6^{ος} αιώνας π.Χ.)

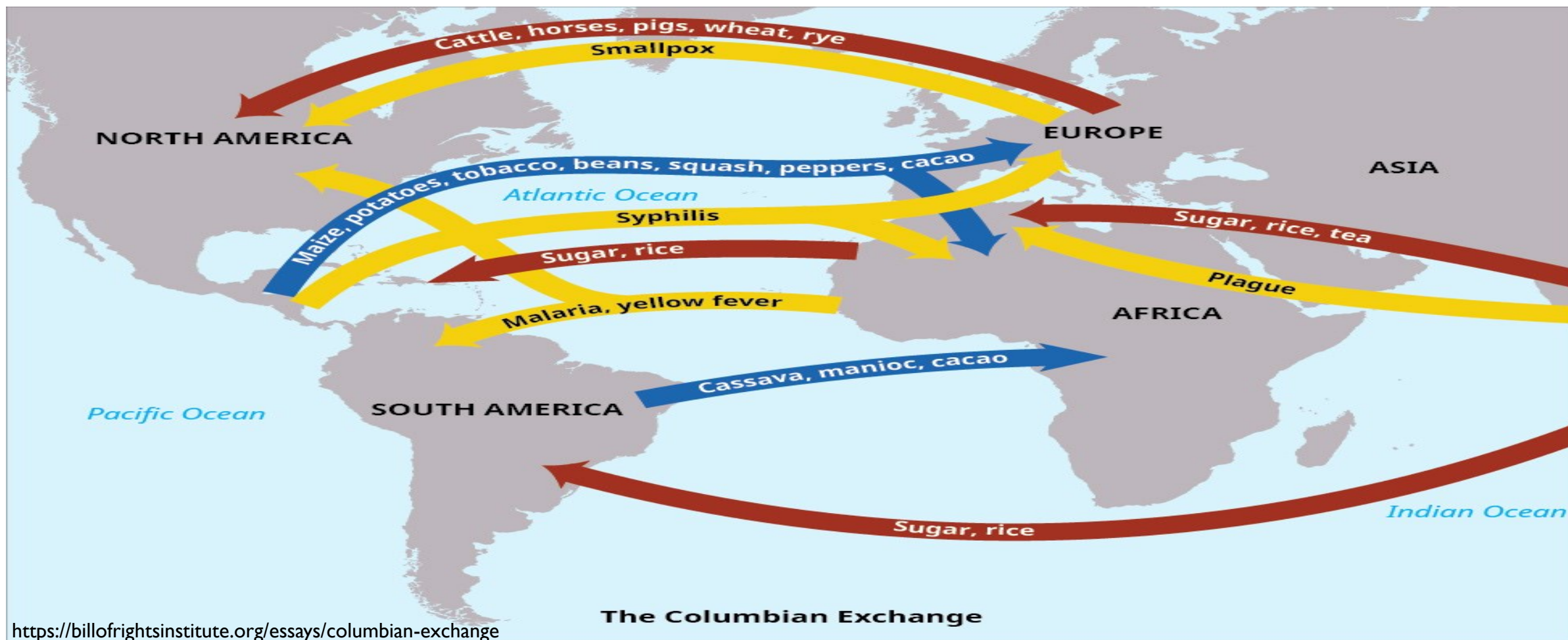

Πηγή: users.sch.gr

Ο Σάιλοκ στον «Έμπορο της Βενετίας» (16^{ος} αιώνας)

Η «ΚΟΛΟΜΒΙΑΝΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ»

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑΣ ΠΡΟΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΑ

- Έχουν αυτοτελή ρόλο και κυριαρχούν επί του παραγωγικού-βιοτεχνικού κεφαλαίου.
- Το εμπορικό κεφάλαιο αποτελεί την πρώτη ιστορικά μορφή ύπαρξης του κεφαλαίου.
- Συντέλεσαν στη συγκέντρωση χρηματικών περιουσιών.

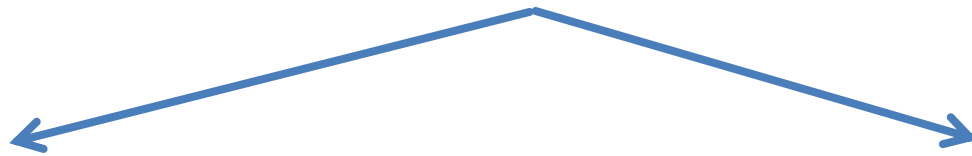

Καρλ Μαρξ, *Το Κεφάλαιο*, τόμ. III, κεφ. 20
(Από την ιστορία του εμπορικού κεφαλαίου)

2. Ποιος είναι ο χαρακτήρας του εμπορίου και της πίστης στον καπιταλισμό;

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΦΕΟΥΔΑΡΧΙΑ ΣΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ

2 τρόποι περάσματος από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό

Ο παραγωγός γίνεται έμπορος

«ο πραγματικά επαναστατικός δρόμος»

Ο έμπορος γίνεται κύριος της παραγωγής

«παίζει ιστορικά το ρόλο του περάσματος»

ΤΟ ΕΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΤΟΚΟΦΟΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ

- Διαφοροποιούνται ουσιαστικά από τις προκαπιταλιστικές μορφές τους.
- Υποτάσσονται στο βιομηχανικό κεφάλαιο.
- Χάνουν τον αυτοτελή ρόλο τους και μετατρέπονται σε αυτοτελειοποιημένες μορφές του ενιαίου βιομηχανικού κεφαλαίου.

Η ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

$$\underbrace{X - E}_{\text{Κυκλοφορία}} < \overset{\text{εδ}}{\underset{\text{μπ}}{\dots}} \underbrace{\dots \Pi \dots}_{\text{Παραγωγή}} \underbrace{E' - X'}_{\text{Κυκλοφορία}}$$

$\underbrace{\hspace{15em}}_{\text{Κυκλωση}}$

- Σε μία ορισμένη βαθμίδα ανάπτυξης, το βιομηχανικό κεφάλαιο διασπάται στη βάση των διαφορετικών μορφών που διατρέχει κατά την κύκλωση του.
- Χρηματική $\longrightarrow$ Πιστωτικό
- Παραγωγική $\longrightarrow$ Βιομηχανικό
- Εμπορευματική $\longrightarrow$ Εμπορικό

-
3. Ποιος είναι ο ρόλος του εμπορικού κεφαλαίου και πως προκύπτει το εμπορικό κέρδος;

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- Πρόκειται για τμήμα του κεφαλαίου που αξιοποιείται αποκλειστικά στη σφαίρα κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.
- Ιδιαίτερος τύπος κίνησης του: X-E-X'.

Αγοράζει εμπορεύματα:

- α) Απ' τον βιομήχανο (Χονδρικό Εμπόριο)
- β) Από εμπόρους καπιταλιστές (Λιανικό εμπόριο)

Πουλάει εμπορεύματα:

- α) Σε άλλους εμπόρους καπιταλιστές (Χονδρικό εμπόριο)
- β) Σε βιομήχανους καπιταλιστές (εμπόριο μέσων παραγωγής)
- γ) Σε καταναλωτές (εμπόριο μέσων κατανάλωσης)

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ Η ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

Κίνηση Βιομηχανικού Κεφαλαίου

$$X - E <_{\mu\pi}^{\epsilon\delta} \dots \Pi \dots E' - X'$$

Μέχρι να πωληθούν τα εμπορεύματα:

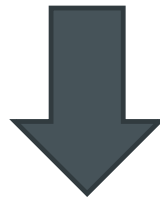
- α) Ένα τμήμα του κεφαλαίου είναι σε μορφή εμπορευμάτων.
- β) Δεν λειτουργεί ως κεφάλαιο (δεν αυτοαυξάνεται).
- γ) Μόνο ένα τμήμα του κεφαλαίου βρίσκεται στην παραγωγική μορφή του.

Αν ο έμπορος καπιταλιστής αγοράζει το εμπόρευμα απ' το βιομήχανο καπιταλιστή, τότε...

- α) ... ο βιομήχανος καπιταλιστής δεν ασχολείται με την πραγματοποίηση της αξίας.
- β) ... ξαναρίχνει το κεφάλαιο του στην παραγωγή ταχύτερα.

Η «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ» ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- Μείωση (σταθερού και μεταβλητού) κεφαλαίου που απαιτείται για την αγορά και πώληση των εμπορευμάτων.
- Επιτάχυνση μετατροπής εμπορευματικού κεφαλαίου σε χρηματικό και χρηματικού σε εμπορευματικό.
 - Ο κάθε έμπορος πραγματοποιεί εμπορεύματα πολλών διαφορετικών καπιταλιστών.
 - Η μία περιστροφή του εμπορικού κεφαλαίου μπορεί να περιλαμβάνει πολλές περιστροφές βιομηχανικών κεφαλαίων.

Εξοικονόμηση κοινωνικού κεφαλαίου

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΡΔΟΣ

Κίνηση Εμπορικού κεφαλαίου

$$X - E - X + \Delta X$$

Από που προέρχεται η προσαύξηση της αξίας του εμπορικού κεφαλαίου (εμπορικό κέρδος);

Ο βιομήχανος πουλά το εμπόρευμα στον έμπορο κάτω από την αξία του

Ο έμπορος πουλά το εμπόρευμα στην αξία του

Ο έμπορος παραχωρεί τμήμα της αξίας στον έμπορο για τις «υπηρεσίες» του. Δεν δημιουργεί νέα αξία. Ανακατανομή της ήδη παραχθείσας αξίας.

ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

Παράδειγμα

Εστω βιομηχανικό κεφάλαιο 720σ και 180μ , και ποσοστό υπεραξίας 100%.
Το προϊόν το κεφαλαίου θα είναι :

$$720\sigma + 180\nu + 180\mu = 1080$$

- Έστω ότι αξιοποιείται για την πραγματοποίηση της υπεραξίας και κεφάλαιο εμπόρου 100
- Ποσοστό κέρδους $\kappa = \frac{\text{υπεραξία}}{\text{συνολικό κεφάλαιο}} = \frac{180}{720+180+100} = 18\%$
- Τιμή παραγωγής $900(1 + \kappa) = 900 + 162 = 1062$
- Τιμή πώλησης $1062 + 100\kappa = 1080$

Παράδειγμα

$$720\sigma + 180\nu + 180\mu = 1080$$

Τιμή παραγωγής (και πώλησης στον έμπορο): 1062

Τιμή Πώλησης (από τον έμπορο) : 1080

- Εξίσωση ποσοστού κέρδους για κάθε κεφάλαιο
- Δεν παράγεται νέα αξία στη σφαίρα της κυκλοφορίας
- Έμπορος αγοράζει εμπορεύματα κάτω απ' την αξία τους
- Απαιτούνται 10,8 περιστροφές εμπορικού κεφαλαίου για την πραγματοποίηση του συνόλου της αξίας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ

1. Το εμπορικό κεφάλαιο, όπως και κάθε κεφάλαιο στη σφαίρα κυκλοφορίας δεν παράγει νέα αξία και υπεραξία, αλλά *ιδιοποιείται* μέρος της υπεραξίας που παράγεται στην παραγωγή (αυτή είναι η πηγή του εμπορικού κέρδους).
2. Η αυτοτελοποίηση του από το βιομηχανικό κεφάλαιο συμβάλλει καθοριστικά στην επιτάχυνση της κύκλωσης του κεφαλαίου και συνεπώς στην αύξηση της παραγωγής αξίας και υπεραξίας.
3. Παρόλο που δεν παράγουν οι ίδιοι αξία και υπεραξία, οι μισθωτοί εργαζόμενοι στο εμπόριο είναι εξίσου εκμεταλλεζόμενοι με τους μισθωτούς εργαζόμενους στους παραγωγικούς κλάδους. Ο Μαρξ σημείωνε ότι *«Όπως η απλήρωτη εργασία του εργάτη δημιουργεί άμεσα υπερεργασία για το παραγωγικό κεφάλαιο, η απλήρωτη εργασία των μισθωτών του εμπορίου προμηθεύει στο εμπορικό κεφάλαιο ένα μέρος αυτής της υπεραξίας»*.

-
4. Ποιος είναι ο ρόλος του πιστωτικού κεφαλαίου και πώς προκύπτει το τραπεζικό κέρδος;

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- Αντικείμενο εμπορίου γίνεται το ίδιο το χρήμα, το ίδιο το κεφάλαιο ως δυνητικό κεφάλαιο, και μάλιστα ως κεφάλαιο για άλλους.
- Σε αυτό προσιδιάζει η μορφή του δανεισμού (και της εξόφλησης) και όχι η μορφή της πώλησης (και της αγοράς). Η ιδιοκτησία του συγκεκριμένου «εμπορεύματος» δεν εκχωρείται. Αντίστοιχα, αντί της τιμής έχουμε τον τόκο, δηλαδή ένα μερίδιο από το κέρδος.
- Τύπος κυκλοφορίας τοκοφόρου κεφαλαίου: $X - [X - E \dots \Pi \dots E' - X'] - X'$.
- Εδώ φαίνεται σαν το χρήμα να γεννά (να «τίκτει») χρήμα από μόνο του. Γι' αυτό το τοκοφόρο κεφάλαιο αποτελεί την κορύφωση των φετιχιστικών διαστρεβλώσεων που τροφοδοτεί ο κεφαλαιοκρατικός τρόπος παραγωγής.

ΑΙΤΙΕΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΔΑΝΕΙΑΚΟΥ (ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ) ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

- α) Αναπλήρωση πάγιου κεφαλαίου.
- β) Κυκλοφοριακό κεφάλαιο.
- γ) Διεύρυνση παραγωγής.

Η ύπαρξη αδρανούς κεφαλαίου είναι αντίθετη στην ίδια τη φύση του κεφαλαίου

ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- ❑ Στο προτσές της αναπαραγωγής του κεφαλαίου η ζήτηση και η προσφορά χρηματικού κεφαλαίου απαντώνται ταυτόχρονα (σε διαφορετικούς κεφαλαιοκράτες):
 - Διαφορετικές ταχύτητες περιστροφής των ξεχωριστών κεφαλαίων.
 - Αναπροσαρμογή παραγωγής σε διακυμάνσεις & μεταφορά κεφαλαίου από κλάδο σε κλάδο.
 - Η κυκλική κίνηση των ξεχωριστών κεφαλαίων δεν είναι συγχρονισμένη.

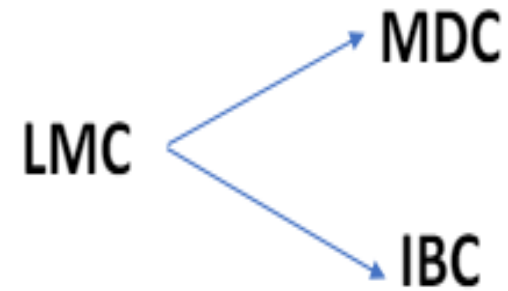
Δανεισμός αργούντος κεφαλαίου στους κεφαλαιοκράτες που το έχουν ανάγκη έναντι συγκεκριμένου τιμήματος. **Το κεφάλαιο αυτό λέγεται πιστωτικό κεφάλαιο.**

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ «ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ» ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

1. Μειώνει σε κοινωνικό επίπεδο το χρόνο και την εργασία που απαιτείται για τη διεκπεραίωση των τεχνικών χρηματικών λειτουργιών (εισπράξεις, πληρωμές, συμψηφισμοί χρεών, μετατροπές νομισμάτων, διαφύλαξη χρήματος κλπ).
2. Συνεπώς, μειώνει και τα σχετικά (μη παραγωγικά) έξοδα των επιχειρήσεων γι' αυτές τις λειτουργίες, αυξάνοντας το γενικό ποσοστό κέρδους.
3. Μειώνει την απαραίτητη ποσότητα χρήματος που είναι απαραίτητη για την κυκλοφορία των εμπορευμάτων, πράγμα που ήταν ιδιαίτερα σημαντικό την εποχή του Marx στην οποία ίσχυε ο Κανόνας του Χρυσού.

ΧΡΗΜΑΤΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟΚΟΦΟΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

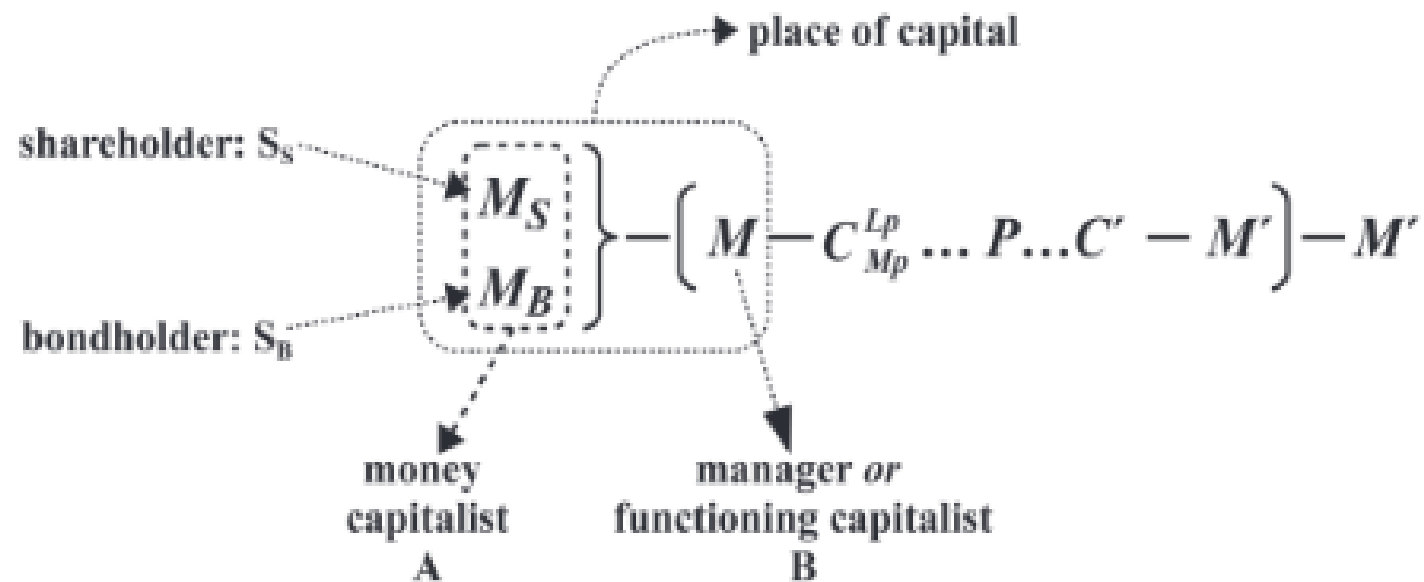
Money involved in the lending and borrowing is defined as loanable money capital (LMC) and is sub-divided in two generic forms:

- 1) money-dealing capital (MDC): credit in general for buying and selling in the sphere of circulation
- 2) interest-bearing capital (IBC): credit to advance money capital in order to appropriate surplus-value

Mavroudeas, S. & Papadatos, D. (2018), 'Is the Financialisation Hypothesis a theoretical blind alley?', World Review of Political Economy Vol. 9, No. 4, Winter 2018

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ» VS «ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ»

ΤΟΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΟΚΙΟ

- Ο τόκος είναι το τίμημα που πληρώνει ο δανειζόμενος στο δανειστή για το δανεισμό των χρημάτων. Επιτόκιο είναι ο τόκος ως ποσοστό του κεφαλαίου.
- Με τον τόκο το κεφάλαιο μετατρέπεται από «κεφάλαιο» σε αργία σε κεφάλαιο που αυτοαυξάνεται.
- Ο δανειζόμενος καπιταλιστής αξιοποιεί το κεφάλαιο στην επιχείρηση του πετυχαίνοντας το μέσο ποσοστό κέρδους. Ο τόκος που πληρώνει αποτελεί ένα μέρος αυτού του κέρδους. Το συνολικό κέρδος διαχωρίζεται σε «επιχειρηματικό κέρδος» και «τόκο».
- Το ύψος του επιτοκίου καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση πιστωτικού κεφαλαίου. Σε κανονικές συνθήκες, το επιτόκιο είναι χαμηλότερο του μέσου ποσοστού κέρδους ενώ –ακολουθώντας την τάση πτώση του- έχει την τάση να πέφτει.

«ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ» ΚΑΙ «ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ»

- ❑ Αρχικά ο διαχωρισμός σε τόκο και επιχειρηματικό κέρδος αφορούσε αποκλειστικά το κέρδος απ' το δανειζόμενο κεφάλαιο. Με τη γενίκευση του διαχωρισμού του κεφαλαίου σε τοκοφόρο και βιομηχανικό αφορά και το ιδιόκτητο κεφάλαιο.
- ❑ Το τοκοφόρο κεφάλαιο είναι το κεφάλαιο σαν ιδιοκτησία, σε αντίθεση με το κεφάλαιο σαν λειτουργία που αποφέρει το επιχειρηματικό κέρδος.
- ❑ Σε αντίθεση με το τοκοφόρο κεφάλαιο (που παρουσιάζεται ως αργομισθία), η διεύθυνση της παραγωγής και της εκμετάλλευσης των εργατών απαιτεί κόπο (είτε του ίδιου του καπιταλιστή είτε κάποιων αντιπροσώπων του). Έτσι, αντίθετα με τον τόκο, το επιχειρηματικό κέρδος εμφανίζεται σαν κάτι ανεξάρτητο από την ιδιοκτησία του κεφαλαίου, σαν μισθός εργασίας.
- ❑ Το σταδιακό πέρασμα της εργασίας διεύθυνσης από τους καπιταλιστές σε μισθωτούς εργαζόμενους ξεδιάλυνε το μπέρδεμα του επιχειρηματικού κέρδους με το μισθό εποπτείας.

Η ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ...

- ❑ ... είναι κεφαλαιοκρατική επιχείρηση όπου το κεφάλαιο –και η ιδιοκτησία– διαμοιράζεται σε πολλές μετοχές που τις κατέχουν οι μέτοχοι. Αποτελεί ανάπτυξη της διάσπασης του κεφαλαίου σε ιδιοκτησία και λειτουργία (ιδιοκτήτης του κεφαλαίου – μέτοχος παράσιτο).
- ❑ ... αποδίδει κέρδος στους μετόχους ως μέρισμα (μορφή τόκου).
- ❑ ... είναι κεφάλαιο που παίρνει άμεσα κοινωνική μορφή (κεφάλαιο συνεταιρισμένων ατόμων) σε αντίθεση με το ατομικό κεφάλαιο.
- ❑ ... μετατρέπει τον ενεργό κεφαλαιοκράτη σε απλό διευθυντή, διαχειριστή ξένου κεφαλαίου.
- ❑ ... επιτρέπει τη συγκέντρωση κεφαλαίου σε μεγαλύτερη κλίμακα, διευρύνει την παραγωγή.

Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

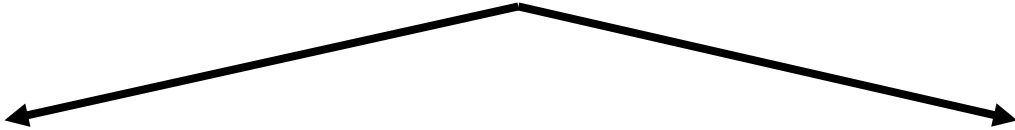
Κίνηση πιστωτικού κεφαλαίου

$$X - X'$$

- ❑ Το κέρδος από την αξιοποίηση του πιστωτικού κεφαλαίου δεν το καρπώνεται όλο ο δανειζόμενος.
- ❑ Διασπάται στο τόκο που πάει στον δανειστή, και στο επιχειρηματικό κέρδος που μένει στον δανειζόμενο καπιταλιστή.
- ❑ Αυτοαυξανόμενο χρήμα και φετιχισμός των παραγωγικών σχέσεων.

Η ΚΕΦΑΛΑΙΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ

*Η κεφαλαιοκρατική Πίστη είναι η μορφή κίνησης του πιστωτικού κεφαλαίου.
Διακρίνεται σε εμπορική και τραπεζική.*

Εμπορική Πίστη

- α) Αγοραπωλησία εμπορευμάτων ανάμεσα στους καπιταλιστές με πίστωση.
- β) Πιστωτικό κεφάλαιο συγχωνευμένο με την κίνηση του εμπορικού κεφαλαίου.
- γ) Πραγματοποιείται με γραμμάτια, συναλλαγματικές και επιταγές.

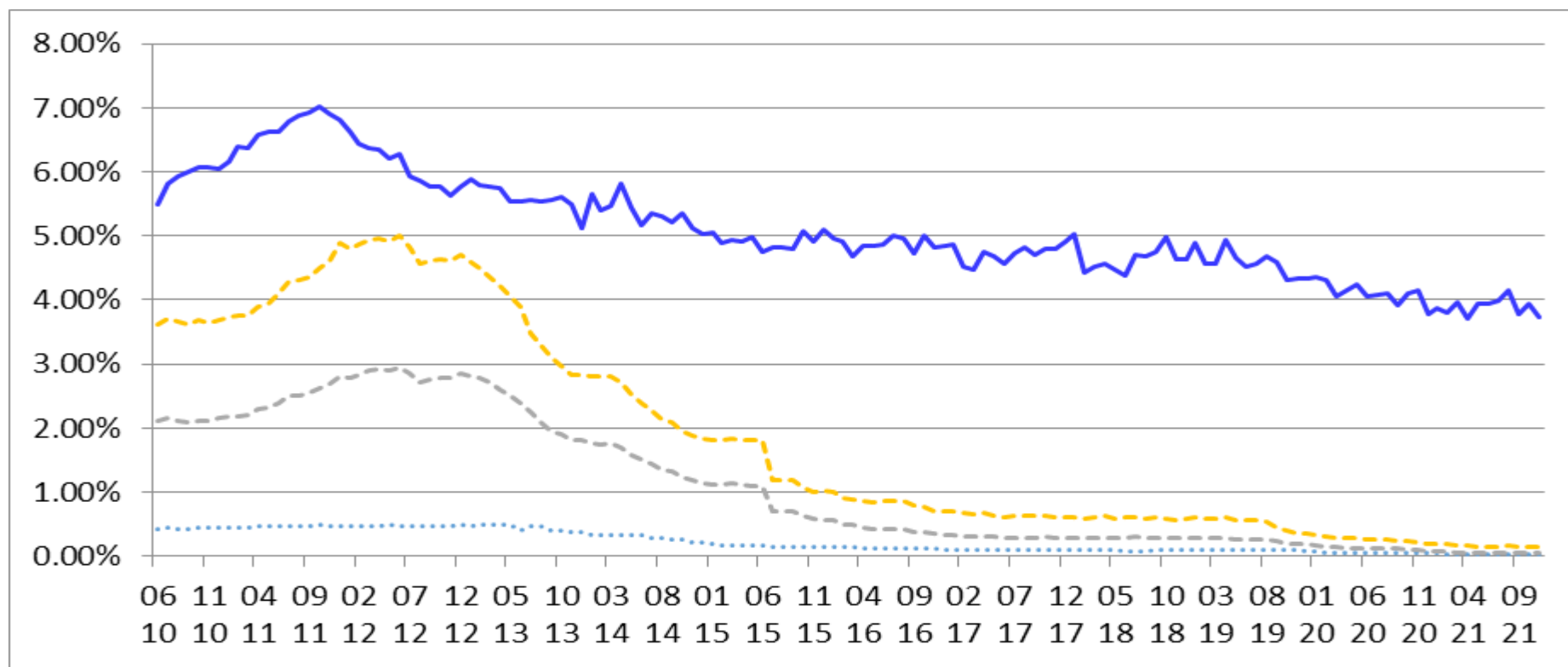
Τραπεζική Πίστη

- α) Πίστωση που χορηγείται από τους τραπεζίτες (που έχουν το χρήμα στην ιδιοκτησία τους) στους κεφαλαιοκράτες που το βάζουν σε λειτουργία.
- β) Πραγματοποιείται από τις τράπεζες, καπιταλιστικές επιχειρήσεις που εμπορεύονται χρηματικό κεφάλαιο. Μεσάζοντες στην κίνηση του πιστωτικού κεφαλαίου.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

- ❑ Οι τράπεζες είναι καπιταλιστικές επιχειρήσεις που εκπληρώνουν μεσολαβητικές λειτουργίες στις πληρωμές και τις πιστωτικές πράξεις στην κεφαλαιοκρατική παραγωγή.
- ❑ Τα συνολικά κεφάλαια της τράπεζας διακρίνονται στα ιδιόκτητα κεφάλαια και στα δανεισμένα κεφάλαια που αποτελούν και τη μεγάλη πλειοψηφία.
- ❑ Οι τράπεζες δανείζονται κεφάλαια (καταθέσεις) πληρώνοντας επιτόκιο και δανείζουν κεφάλαια (δάνεια) εισπράττοντας επιτόκιο δανεισμού.
- ❑ Η κερδοφορία της τράπεζας βασίζεται στη διαφορά ανάμεσα σε αυτά τα δύο επιτόκια.

ΕΠΙΤΟΚΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ (2010-2021)

Πηγή: ΤΤΕ

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ 2023

Πίνακας 1: Μέσα επιτόκια νέων καταθέσεων και δανείων σε ευρώ (ποσοστά % ετησίως)

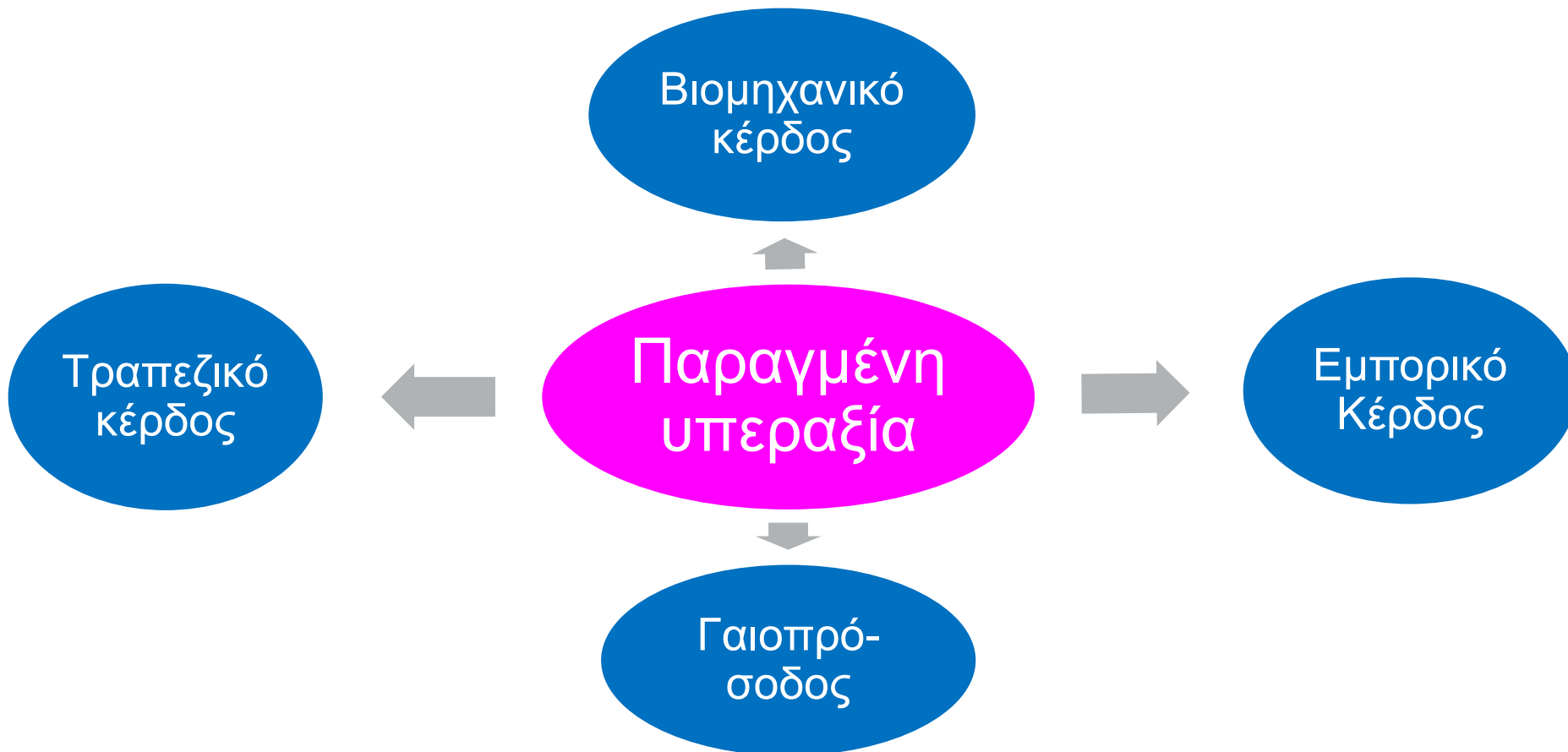
		Ιανουάριος 2023	Φεβρουάριος 2023	Μάρτιος 2023
ΚΑΤΑ ΘΕΣΕΙ Σ	Νοικοκυριών μίας ημέρας	0,03	0,03	0,03
	Επιχειρήσεων μίας ημέρας	0,08	0,10	0,10
	Νοικοκυριών με συμφωνημένη διάρκεια έως 1 έτος	0,47	1,04	1,16
	Επιχειρήσεων με συμφωνημένη διάρκεια έως 1 έτος	0,96	1,28	1,47
	Μέσο σταθμισμένο επιτόκιο όλων των νέων καταθέσεων	0,12	0,21	0,23
ΔΑΝΕΙ Α	Καταναλωτικά χωρίς καθορισμένη διάρκεια	14,73	14,83	14,90
	Επιχειρηματικά χωρίς καθορισμένη διάρκεια	5,69	5,85	5,95
	Επαγγελματικά χωρίς καθορισμένη διάρκεια	7,20	7,30	7,43
	Στεγαστικά με κυμαινόμενο επιτόκιο	3,90	3,98	3,82
	Καταναλωτικά με συγκεκριμένη διάρκεια και κυμαινόμενο επιτόκιο	11,36	11,72	12,08
	Επιχειρηματικά με συγκεκριμένη διάρκεια και κυμαινόμενο επιτόκιο:	4,92	5,27	5,51
	-δάνεια μέχρι και 250.000 ευρώ	6,34	6,47	6,92
	-δάνεια από 250.001 μέχρι 1 εκατ. ευρώ	5,63	5,71	5,83
	-δάνεια άνω του 1 εκατ. ευρώ	4,85	5,22	5,39
	Δάνεια τακτής λήξης προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις με κυμαινόμενο επιτόκιο	4,96	5,42	5,68
	Μέσο σταθμισμένο επιτόκιο όλων των νέων δανείων	5,36	5,57	5,73
<i>Περιθώριο επιτοκίου</i>		<i>5,24</i>	<i>5,36</i>	<i>5,50</i>

Πηγή: mononews.gr

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

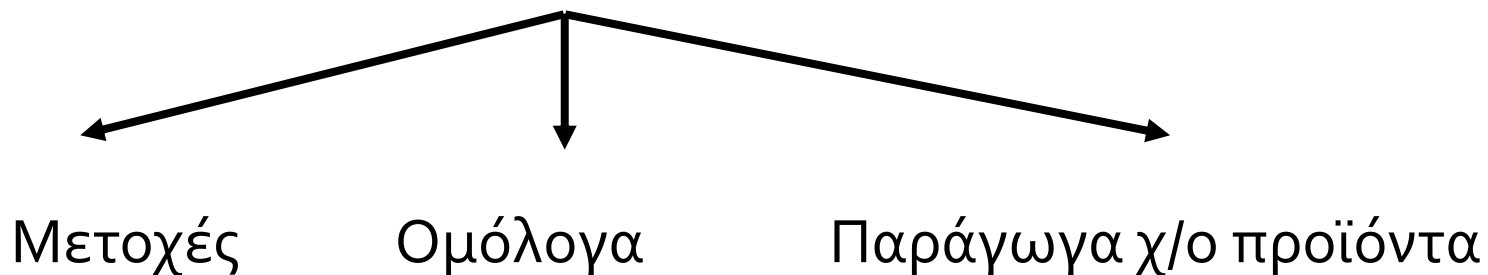
- Το τραπεζικό κέρδος είναι μέρος του τόκου που εισπράττουν οι τράπεζες.
- Η εργασία των τραπεζοϋπαλλήλων που είναι απαραίτητη για την αναπαραγωγή του τραπεζικού κεφαλαίου ΔΕΝ ΠΑΡΑΓΕΙ αξία, άρα ούτε και υπεραξία.
- Είναι εργασία απαραίτητη ώστε να συμμετάσχει το τραπεζικό κεφάλαιο στην απόσπαση της υπεραξίας από την παραγωγή με τη μορφή του τόκου.
- Το τραπεζικό κεφάλαιο εκμεταλλεύεται τους τραπεζοϋπαλλήλους παρ' όλο που οι τελευταίοι δεν παράγουν αξία και υπεραξία.

Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΜΕΝΗΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

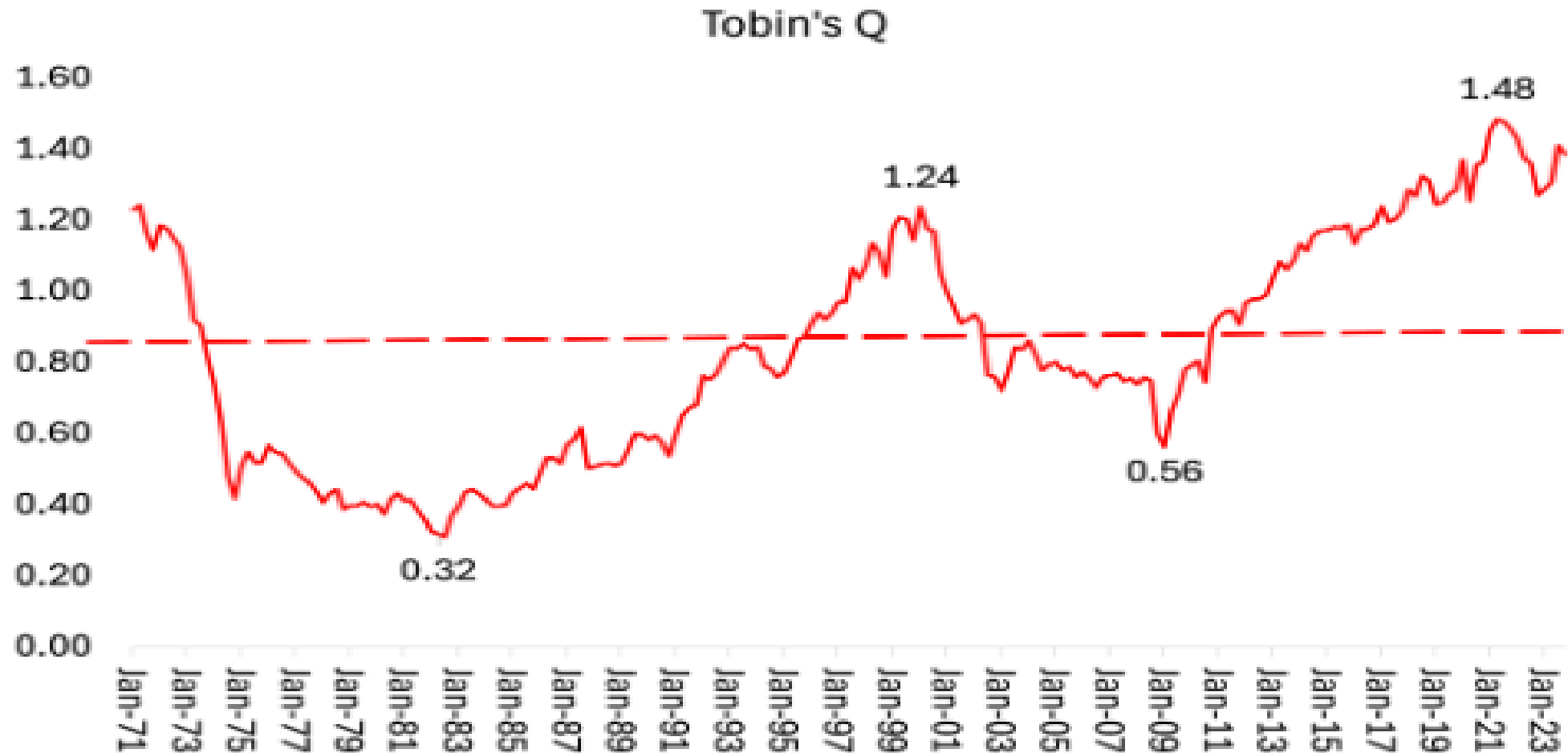

ΤΟ ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

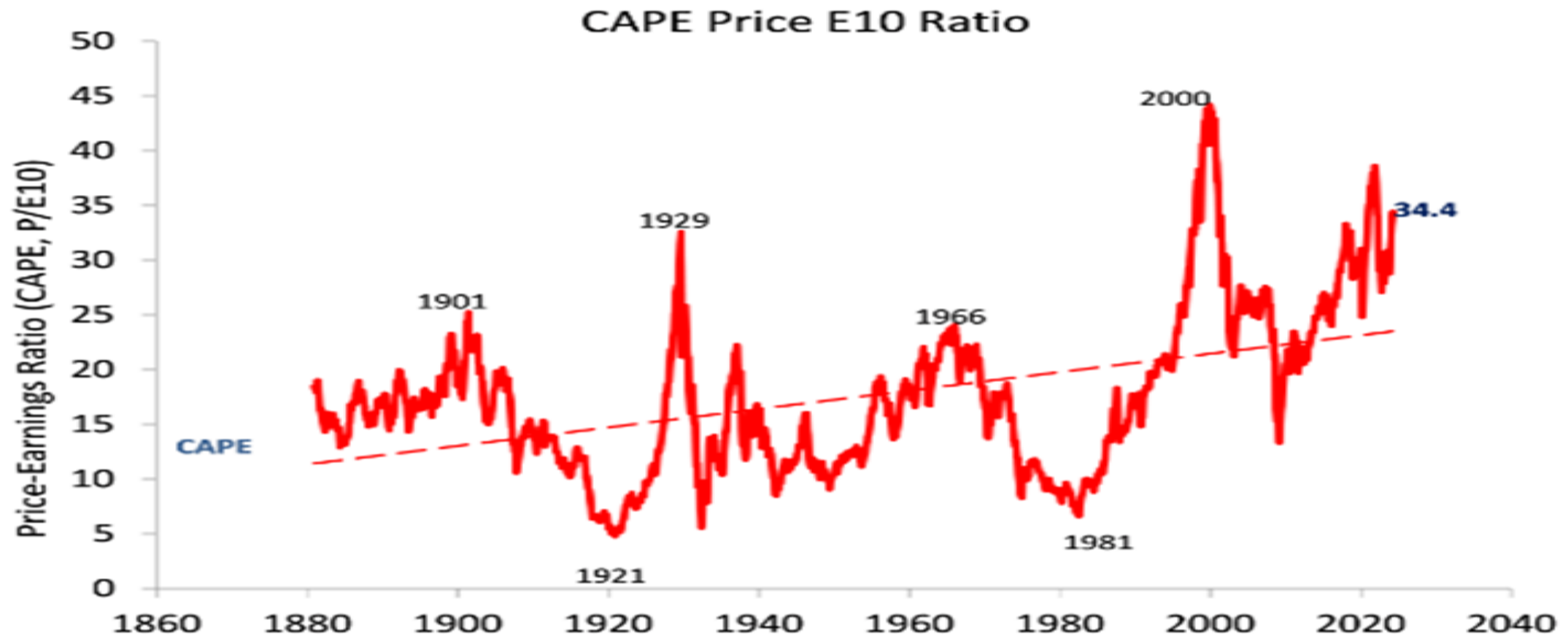
- Πλασματικό κεφάλαιο είναι εκείνο το τμήμα του τοκοφόρου κεφαλαίου που:
 - α) εκφράζει απαίτηση σε μελλοντικό εισόδημα,
 - β) η χρηματική αξία του διαμορφώνεται «δευτερογενώς» και σε σχετική ανεξαρτησία από το πραγματικό κεφάλαιο που αντιπροσωπεύει,
 - γ) αυτό καθαυτό δεν αποτελεί «πραγματικό κεφάλαιο».
- Μορφές πλασματικού κεφαλαίου

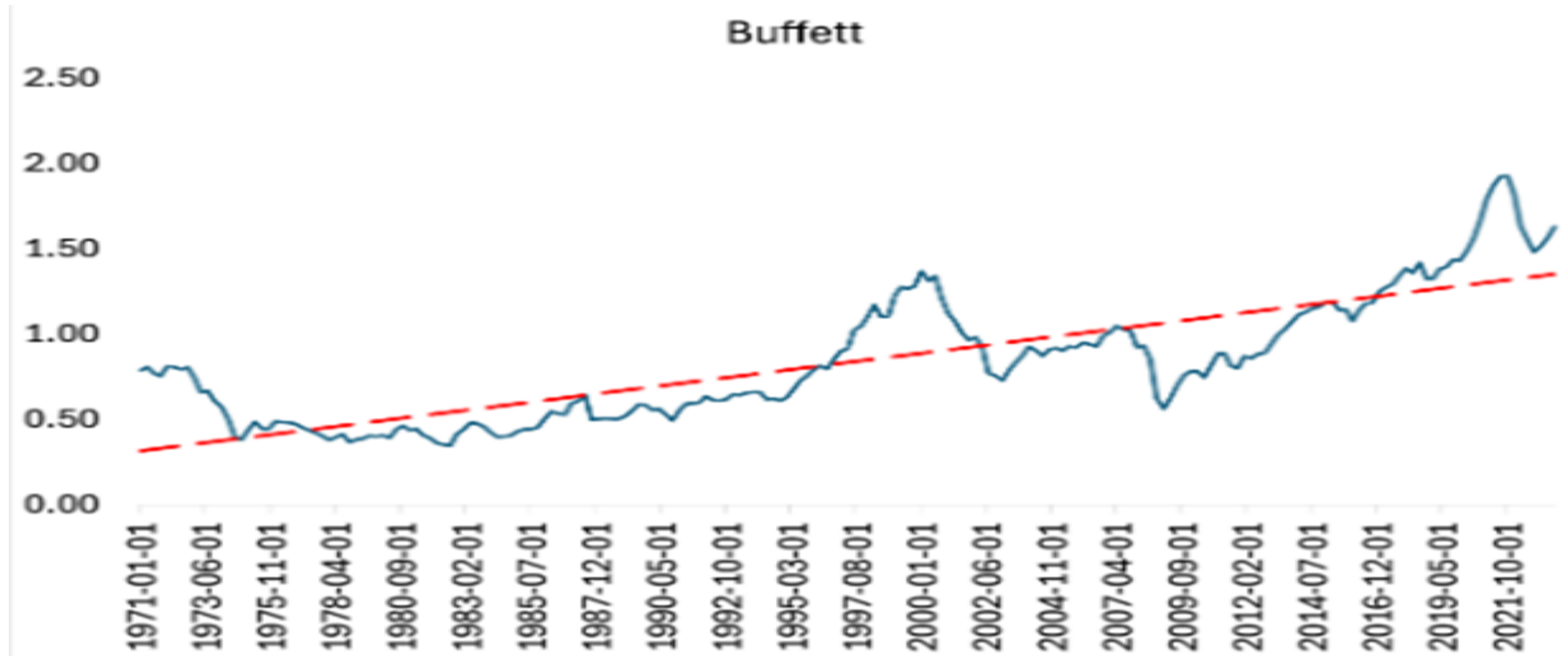
Η ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ (1)

Η ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ (2)

Η ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ (3)

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ποιος ήταν ο χαρακτήρας του εμπορίου και του δανεισμού χρήματος προκαπιταλιστικά;
2. Ποιος είναι ο χαρακτήρας του εμπορίου και της πίστης στον καπιταλισμό;
3. Ποιος είναι ο ρόλος του εμπορικού κεφαλαίου και πως προκύπτει το εμπορικό κέρδος;
4. Ποιος είναι ο ρόλος του πιστωτικού κεφαλαίου και πώς προκύπτει το τραπεζικό κέρδος;